

بسمه تعالی

گفتیم که اصلاح خانواده نسبت به اصلاح فرد و جامعه، از اولویت و اولیت برخوردار است. یکی از دلایلش، سهولت اصلاح فرد در خانواده و کسب نور و معنویت در خانه است. یعنی اعضاء یک خانواده به کمک همدیگر راحت تر می‌توانند راه ارتقاء و سعادت را طی کنند، ولی اصلاح جامعه خیلی سخت تر و پیچیده تر است. یک فرد هم اگر بخواهد به تنهایی خودش را اصلاح کند، بدون یار و همراه، خیلی برایش سخت است. رسیدگی به وضع معنوی افراد در خانواده، راحت تر از این است که یک فرد بخواهد به تنهایی رشد کند و یا اینکه در یک جامعه بخواهیم به وضع معنوی افراد برسیم.

شما راه تقرب به خدا و رسیدن به درجات عالی کمال را از کجا می‌خواهید پیدا کنید؟ از نماز شب؟ از صدقه دادن و کمک کردن به دیگران؟ از خدمت کردن به محرومین؟ از ایثار به مردم؟ بیشتر از همه این کارهای خوب، تعامل و رفتار درست با همسر و فرزندان در خانواده، به انسان نورانیت و معنویت می‌دهد. شما وقتی در خانواده، برخی از اقدامات خیلی ساده را انجام می‌دهید، ثوابش از هزار تا عبادت و خدمت اجتماعی بالاتر است. پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «اینکه یک مردی کنار همسر خود بنشیند و صحبت کند، در نزد خداوند از اعتکاف آن مرد در کنار خانه کعبه بهتر است و ثوابش بالاتر است؛ جُلُوسُ الْمَرْءِ عِنْدَ عِيَالِهِ أَحَبُّ إِلَيَّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنْ اِعْتِكَافٍ فِي مَسْجِدِي هَذَا» (مجموعه ورام/ج ۲/ص ۱۲۲) حُب، اگر کسی بخواهد سطح معنویت خود را ارتقاء دهد و نفس خود را اصلاح کند، این کار در خانواده راحت تر است و سختی و زحمت چندانی هم ندارد.

با خوشحال کردن همسر و فرزند خود به درجات بالای

بهشت برسید!

امام رضا (ع) می‌فرماید: «اگر مرد، یکی از زنان محرم خود (مثل مادر، خواهر، دختر، همسر...) را خوشحال کند، خداوند متعال در روز قیامت او را خوشحال خواهد کرد؛ (کافی/ج ۶/ص ۶) حالا کسی که این کار راحت را انجام نمی‌دهد و این افرادی که نزدیک

او هستند را خوشحال نمی‌کند و در عوض می‌خواهد با خوشحال کردن مردم دیگر به درجاتی برسد، در واقع کار خودش را سخت کرده است. مثلاً وقتی می‌توانیم با یک هدیه کوچک (مثل یک گل سر) دختر خودمان را خوشحال کنید و با خریدن یک لباس ساده، همسر خود را خوشحال کنیم، چرا از این ثواب بزرگ صرفنظر کنیم؟! ضمن اینکه به مردها توصیه شده است برای همسرشان لباس بخرند.

پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «هر کسی فرزند خودش را ببوسد، بابت هر بوسه، خدا به او یک درجه در بهشت می‌دهد که بین هر دو درجه، به اندازه مسیری پانصدسال فاصله است؛ أَكثَرُوا مِنْ قُبْلَةِ أَوْلَادِكُمْ فَإِنَّ لَكُمْ بِكُلِّ قُبْلَةٍ دَرَجَةٌ فِي الْجَنَّةِ مَسِيرَةَ خَمْسِمِائَةِ عَامٍ» (وسائل الشیعه/۴۸۵/۲۱) انسان چقدر می‌خواهد در بیرون خانه‌اش، کارهای خوب انجام دهد که به این مقدار ثواب و پاداش برسد؟! پیامبر گرامی اسلام (ص) می‌فرماید: «کسی که از خدمت کردن به خانواده‌اش سرباز نزند، بدون حساب وارد بهشت خواهد شد؛ مَنْ لَمْ يَأْتَفُ مِنْ خِدْمَةِ الْعِيَالِ دَخَلَ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ» (جامع الاخبار/ص ۱۰۲)

ثواب جمع کردن در خانه خیلی ساده است/مبارزه با

هوای نفس در خانه، هم راحت است و هم عدم رعایتش

خطرناک

ثواب جمع کردن در خانه خیلی ساده است. اگر می‌خواهد رشد کنی، بیشترین ثواب‌ها را در محیط خانواده می‌توانی برای خودت جمع کنی. مثلاً به پدر و مادر خودت احترام بگذار و به هر شکلی که می‌توانی قلب آنها را خوشحال کن، تا بگویند: «پسرم یا دخترم! الهی خیر ببینی!» این دعای خیر پدر و مادر برای تو مستجاب خواهد شد، و هیچ چیزی مثل این دعا، برای تو نخواهد بود و سرمایه زندگی و بندگی‌ات قرار نمی‌گیرد. آدم بیرون خانه چه ثوابی می‌خواهد بالاتر از این کسب کند؟! ثواب‌هایی که آدم می‌تواند در خانه برای خودش جمع کند، قابل مقایسه نیست با ثواب‌هایی که بیرون خانه جمع می‌کند.

مبارزه با هوای نفس در خانه، از یک سو خیلی راحت است و از سوی دیگر اگر رعایت نشود، خیلی خطرناک است. یک نمونه از نتایج رعایت نکردن این مسأله در خانه، عاق والدین است که اگر فرزندی والدین خود را اذیت کند دچار این خطر خواهد شد. یک نمونه دیگر از عدم رعایت این مسأله در مورد اهل خانه، در این روایت دیده می‌شود که رسول اکرم (ص) می‌فرماید: «مرد مؤمن طبق میل خانواده‌اش غذا می‌خورد (غذایی که خانواده‌اش دوست دارند می‌خورد) ولی مرد منافق، خانواده‌اش مطابق میل او غذا می‌خورد؛ الْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ بِشَهْوَةِ عِيَالِهِ وَ الْمُنَافِقُ يَأْكُلُ أَهْلُهُ بِشَهْوَتِهِ» (وسائل الشیعه/۵۴۲/۲۱) البته معنایش این نیست که اهل و عیال مرد مؤمن اصلاً به میل او غذا نمی‌خورند! معلوم است که خانم‌ها معمولاً غذایی درست می‌کنند که شوهرشان دوست دارد، ولی اگر مردی مثل یک سلطان بی‌رحم رفتار کند که خانواده‌اش به بردگی کشیده شوند و از ترس او مجبور شوند غذایی که خودشان دوست ندارند، سر سفره بگذارند و بخورند؛ این روحیه منافقانه است؛ منافق که شاخ و دم ندارد!

متأسفانه فرهنگی شکل گرفته که مردم تصور می‌کنند

یک «خانم خانه‌دار»، بیکار است و حرمت ندارد!

همان‌طور که برای استفاده بهتر از مسجد، خانه خدا و زیارت عتبات آدابی وجود دارد، برای استفاده از محیط خانواده جهت ارتقاء سطح معنوی انسان نیز آدابی وجود دارد. خانه و خانواده، برای خودش آداب و آیینی دارد و حرمت بسیار بالایی دارد اما متأسفانه آن قدر نسبت به این مسأله، بد برخورد کرده‌ایم که در جامعه، فرهنگی شکل گرفته است که وقتی یک خانمی ندارد بگوید «من خانه‌دار هستم» مردم تصور می‌کنند او بیکار است و حرمت ندارد!

واقعش این است که اگر یک خانم بگوید: «من تحصیل کرده‌ام اما الان خانه‌داری را بر هر شغل دیگری ترجیح می‌دهم» او باید احترامش ده برابر شود، چون واقعاً آدم فهمیده‌ای است. خانه‌داری کار ساده‌ای نیست. البته بعضی‌ها با خانه‌داری، «حداقلی» برخورد می‌کنند و زیاد برایش وقت نمی‌گذارند ولی

ثوابی که خانم می‌تواند از دادن یک لیوان آب دست شوهرش ببرد، آیا در جای دیگری می‌تواند ببرد؟! امام صادق(ع) می‌فرماید: «هر زنی که به همسرش جرعه‌ای آب بدهد، ثواب عبادت یک سال نماز و روزه و شب‌زنده‌داری به او می‌دهند و به ازای هر شربتِ آبی که به شوهرش داده، خداوند شهری در بهشت برایش بنا می‌کند و شصت گناه او را می‌آمرزد؛ مَا مِنْ امْرَأَةٍ تَسْقِي زَوْجَهَا شَرْبَةً مِنْ مَاءٍ إِلَّا كَانَ خَيْرًا لَهَا مِنْ عِبَادَةِ سَنَةٍ صِيَامٍ نَهَارُهَا وَ قِيَامٍ لَيْلِهَا وَ يَنبِي اللَّهَ لَهَا بِكُلِّ شَرْبَةٍ تَسْقِي زَوْجَهَا مَدِينَةً فِي الْجَنَّةِ وَ غَفَرَ لَهَا سِتِّينَ خَطِيئَةً» (وسائل الشیعه/۱۷۲/۲۰)

از سوی دیگر، خانمی که شوهرش از دست او ناراضی و عصبانی باشد، آیا عبادت و نماز خواندنش قبول است؟ پیامبر اکرم(ص) می‌فرماید: هشت گروه هستند که نمازشان مورد قبول خداوند قرار نمی‌گیرد: ... زن نافرمانی که خلاف رضای مشروع شوهرش رفتار کند و شوهرش از دست او خشمگین باشد؛ تَمَانِيَةً لَا يَقْبَلُ اللَّهُ لَهُمْ صَلَاةَ الْعَبْدِ الْأَبْقُ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى مَوْلَاهُ وَ النَّاشِزُ عَنْ زَوْجِهَا وَ هُوَ عَلَيْهَا سَاخِطٌ...؛ من لایحضره الفقیه/۸۸/۱) جالب اینجاست که همان موقعی که خانم، به شوهرش ظلم کرده است، ممکن است حسّ نماز خواندن هم به او دست بدهد و دوست داشته باشد مفصل‌تر نماز بخواند. چرا؟ چون نمازش قبول نیست، شیطان هم مانع نماز خواندنش نمی‌شود و باعث می‌شود نماز به او بچسبد و مزه بدهد! در حالی که الان وقت این است که رابطه‌اش را با شوهرش درست کند نه اینکه برود نماز بخواند. ما اگر دنبال سعادت و کمال هستیم، باید بدانیم که سعادت و کمال در خانواده بیشتر و راحت‌تر به دست می‌آید. پس چرا نباید به خانواده اولویت بدهیم؟ خدمت به خانواده ثوابش خیلی بیشتر از عبادت فردی است و حتی ثوابش از خدمت به مردم هم بالاتر است. نور و معنویت در تعاون با خانواده برای دینداری بیشتر از نور و معنویت در عبادت فردی است. پیامبر اکرم(ص) می‌فرماید: «مردی که یک ساعت در خدمت خانواده‌اش باشد ثوابش از هزار سال عبادت و هزار حجّ

حجّ و عمره و... بالاتر است؛» جامع‌الخبار/ص ۱۰۲)

بعضی‌ها بی‌خیالی به خانواده را برای خودشان «کلاس» می‌دانند! مرد نسبت به دین خانواده خودش مسئول است گاهی اوقات یک فضایی ایجاد می‌شود که بی‌خیالی و بی‌توجهی به خانواده را نوعی «کلاس» می‌دانند! در حالی که احساس بی‌مسئولیتی نسبت به خانواده، در واقع سبک زندگی وحشیانه‌ای است که در تمدن غرب نمونه‌های فراوان آن را می‌توان دید و متأسفانه بعضی‌ها با آن برای خودشان «کلاس» می‌گذارند!

مرد نسبت به دین خانواده خودش مسئول است و این مسأله باید برایش مهم باشد. امام صادق(ع) می‌فرماید: وقتی این آیه نازل شد «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا» مردم از پیامبر(ص) پرسیدند چگونه خودمان و خانواده خود را از آتش جهنم حفظ کنیم؟ حضرت فرمود: اعمال صالح انجام دهید و خانواده خود را هم به طاعت خدا توصیه کنید؛ (دعائم الاسلام/۸۲/۱) و پیامبر اکرم(ص) می‌فرماید: «مرد مسئول نگهداری و تربیت و راهبری خانواده و فرزندان است؛» (مجموعه ورام/۶/۱)

البته مرد نباید در این باره نسبت به اهل خانه‌اش، بداخلاقی کند و این بداخلاقی را به نام دین انجام دهد. مثلاً نباید بچه‌هایش را به شکل نامناسبی برای نماز صبح بیدار کند و باعث شود که بچه‌ها از نماز خواندن خاطره بدی داشته باشند. حضرت امام(ره) به فرزندان خود می‌فرمودند: «نوه‌های من (بچه‌های خودتان را) به تلخی برای نماز صبح بیدار نکنید تا از نماز بدشان بیاید» باید با رفق و مدارا و با یک ظرافت‌هایی عمل کرد تا موجب زدگی فرزندان نشود ولی باید بدانیم که نسبت به دین خانواده خود مسئول هستیم.

ادامه دارد...

خانواده خوب ۲

چه کنیم تا خانواده موفقی داشته باشیم؟!!

جهت دسترسی به منابع مطلب به واحد فرهنگی مراجعه فرمایید

واحد فرهنگی
بیمارستان خاتم الانبیا(ص)

